

OBWIESZCZENIE

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej
i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej)

Na podstawie uchwały nr 66/2022 NRA z 10 września 2022 roku ogłasza się jednolity tekst Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeksu Etyki Adwokackiej) uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką 10 października 1998 r. (uchwała nr 2/XVIII/98) ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej nr 32/2005 z 19 listopada 2005 r., uchwałami Naczelnej Rady Adwokackiej nr 33/2011 – 54/2011 z dnia 19 listopada 2011 r., uchwałą nr 64/2016 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 25 czerwca 2016 r., uchwałą nr 66/2019 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 21 września 2019 roku oraz uchwałą nr 66/2022 Naczelnej Rady Adwokackiej z 10 września 2022 roku.

Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej)

Nawiązując do długoletniej tradycji, zwłaszcza zaś doświadczeń w wykonywaniu wolnego, niezależnego i samorządnego zawodu, zgromadzonych w okresie osiemdziesięciolecia Odrodzonej Adwokatury Polskiej, opierając się na wzorcach pierwszego Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu uchwalonego przez Naczelną Radę Adwokacką 6 i 7 maja 1961 roku, dostrzegając potrzebę udoskonalenia i dostosowania reguł wykonywania zawodu i życia korporacyjnego do zmieniającej się rzeczywistości Naczelna Rada Adwokacka postanowiła 10 października 1998 r. uchwalić Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) (uchwała nr 2/XVIII/98)

ROZDZIAŁ I Przepisy ogólne

§ 1

1. Zasady etyki adwokackiej wynikają z norm etycznych przystosowanych do zawodu adwokata.
2. Naruszeniem godności zawodu adwokackiego jest takie postępowanie adwokata, które mogłoby go poniżyć w opinii publicznej lub poderwać zaufanie do zawodu.
3. Obowiązkiem adwokata jest przestrzegać norm etycznych oraz strzec godności zawodu adwokackiego.
4. Obowiązkiem adwokata wykonującego zawód za granicą jest przestrzeganie norm zawartych w niniejszym kodeksie, jak również norm etyki adwokackiej obowiązujących w kraju goszczącym.

§ 2

W przypadkach nieujętych w „Zbiorze” adwokat powinien kierować się zasadami ustalonymi w uchwałach władz samorządu adwokackiego, w orzecznictwie dyscyplinarnym oraz w normach zwyczajowych przyjętych przez środowisko adwokackie.

§ 3

Zasady „Zbioru” obowiązują odpowiednio aplikantów adwokackich.

§ 4

Adwokat odpowiada dyscyplinarnie za uchybienie etyce adwokackiej lub naruszenie godności zawodu podczas działalności zawodowej, publicznej, a także w życiu prywatnym.

§ 5

Każdy adwokat obowiązany jest współdziałać w przestrzeganiu przez członków adwokatury zasad etyki adwokackiej i strzeżeniu godności zawodu. Jest uprawniony do zwrócenia uwagi koledze naruszającemu powyższe zasady.

§ 6

Celem podejmowanych przez adwokatów czynności zawodowych jest ochrona interesów klienta.

§ 7

W czasie wykonywania czynności zawodowych adwokat korzysta z pełnej swobody i niezależności. Na adwokacie spoczywa szczególny obowiązek dbałości o to, aby nie przekroczyć granic prawidłowego reprezentowania interesów klienta.

§ 8

Adwokat powinien wykonywać czynności zawodowe według najlepszej woli i wiedzy, z należytą uczciwością, sumiennością i gorliwością. Obowiązkiem adwokata jest stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych i dążenie do utrzymania wysokiej sprawności zawodowej.

§ 9

1. Z zawodem adwokata nie wolno łączyć zajęć, których wykonywanie uwłaczałoby godności zawodu adwokata lub ograniczało jego niezależność oraz podważało zaufanie do Adwokatury.
2. Łączenie zajęć nie może prowadzić do:
  - a) obniżenia jakości świadczonej przez adwokata pomocy prawnej;
  - b) utraty zaufania będącego podstawą stosunku wiążącego adwokata z jego klientem.
3. Prowadząc działalność zarobkową niezwiązaną z kształtowaniem świadomości prawnej lub ze świadczeniem pomocy prawnej, adwokat nie może używać tytułu zawodowego.

ROZDZIAŁ II

Wykonywanie zawodu

§ 10

Adwokat nie może usprawiedliwiać naruszenia zasad etyki i godności zawodu powoływaniem się na poczynione przez klienta sugestie.

§ 11

Adwokatowi nie wolno świadomie podawać nieprawdziwych informacji.

§ 12

Adwokatowi nie wolno udzielać pomocy prawnej, która ułatwiałaby popełnienie przestępstwa lub wskazywałaby możliwość uniknięcia odpowiedzialności karnej za czyn, który miałby zostać popełniony w przyszłości.

§ 13

Przy wykonywaniu czynności zawodowych adwokata obowiązuje zachowanie zasad rzeczowości.

§ 14

Adwokat odpowiada za formę i treść pism procesowych przez niego zredagowanych, nawet jeśli nie zostały przez niego podpisane.

§ 15

Adwokat nie ponosi odpowiedzialności za zgodność z prawdą faktów podanych mu przez klienta, powinien jednak zachować umiar w formułowaniu okoliczności drastycznych lub mało prawdopodobnych.

§ 16

W razie konieczności przytoczenia drastycznych okoliczności lub wyrażeń adwokat powinien nadać swemu wystąpieniu taką formę, aby nie uchybiać powadze sądu, władz i godności zawodu adwokackiego. W korespondencji zawodowej należy przestrzegać właściwych form. Nie wolno używać wyrażeń czy zwrotów obraźliwych ani grozić ściganiem karnym lub dyscyplinarnym.

§ 17

Adwokat, mając zagwarantowaną przy wykonywaniu czynności zawodowych wolność słowa, powinien zachować umiar, współmierność i oględność w wypowiedziach, zarówno wobec sądu, organów oraz instytucji, przed którymi występuje, a nadto w wystąpieniach publicznych, tak aby nie uchybić zasadzie godności zawodu.

§ 18

1. Adwokat powinien unikać publicznego demonstrowania swego osobistego stosunku do klienta, osób bliskich klientowi oraz innych osób uczestniczących w postępowaniu.
2. Niedopuszczalne jest publiczne okazywanie przez adwokata zażyłości z osobami zatrudnionymi w sądach, urzędach i w organach ścigania.

3. W kontaktach z mediami adwokat powinien unikać przyjmowania roli rzecznika prasowego swojego klienta, lecz powinien się kierować merytoryczną potrzebą odpowiedzi na zarzuty wobec klienta publikowane w mediach, przedstawiające w ocenie adwokata sprawę jednostronnie, wybiórczo lub tendencyjnie.

§ 19

1. Adwokat zobowiązany jest zachować w tajemnicy oraz zabezpieczyć przed ujawnieniem lub niepożądanym wykorzystaniem wszystko, o czym dowiedział się w związku z wykonywaniem obowiązków zawodowych.
2. Znajdujące się w aktach adwokackich materiały objęte są tajemnicą adwokacką.
3. Tajemnicą objęte są nadto wszystkie wiadomości, notatki i dokumenty dotyczące sprawy uzyskane od klienta oraz innych osób, niezależnie od miejsca, w którym się znajdują.
4. Adwokat zobowiąże swoich współpracowników i personel oraz wszelkie osoby zatrudnione przez niego podczas wykonywania działalności zawodowej do przestrzegania obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej.
5. Adwokat posługujący się w pracy zawodowej komputerem lub innymi środkami elektronicznego utrwalania danych obowiązany jest stosować oprogramowanie i inne środki zabezpieczające dane przed ich niepożądanym ujawnieniem.
6. Przekazywanie informacji objętych tajemnicą zawodową za pomocą elektronicznych i podobnych środków przekazu wymaga zachowania szczególnej ostrożności i uprzedzenia klienta o ryzyku związanym z zachowaniem poufności przy wykorzystaniu tych środków.
7. Obowiązek przestrzegania tajemnicy zawodowej jest nieograniczony w czasie.
8. Adwokatowi nie wolno zgłaszać dowodu z zeznań świadka będącego adwokatem lub radcą prawnym w celu ujawnienia przez niego wiadomości uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu.

§ 20

W przypadku dokonywanego przeszukania w lokalu, w którym adwokat wykonuje zawód, lub w mieszkaniu prywatnym adwokata, jest on obowiązany żądać uczestniczenia w tej czynności przedstawiciela samorządu adwokackiego.

§ 21

Adwokatowi nie wolno podejmować się prowadzenia sprawy, której wynik może dotyczyć jego osoby lub majątku, chyba że roszczenie dotyczy członka rodziny lub jest wspólne dla niego i dla strony.

§ 22

Adwokatowi nie wolno podjąć się prowadzenia sprawy ani udzielić pomocy prawnej, jeżeli:

- a) udzielił wcześniej pomocy prawnej stronie przeciwnej w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej;
- b) brał udział w tej sprawie, wykonując funkcję publiczną;
- c) osoba, przeciwko której ma prowadzić sprawę, jest jego klientem, choćby w innej sprawie;
- d) zawodowy pełnomocnik będący dla niego osobą najbliższą prowadzi sprawę lub udzielił już pomocy prawnej stronie przeciwnej w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej.

§ 23

Adwokata obowiązuje zakaz korzystania z reklamy, jak również zakaz pozyskiwania klientów w sposób sprzeczny z godnością zawodu oraz współpracy z podmiotami pozyskującymi klientów z naruszeniem prawa lub zasad współzycia społecznego.

§ 23a

1. Adwokat jest uprawniony do informowania o swojej działalności zawodowej pod warunkiem, że taka informacja i jej forma jest:
  - a) zgodna z zasadami niniejszego „Zbioru”;
  - b) zgodna z przepisami obowiązującymi, zwłaszcza dotyczącymi ochrony konsumentów i zwalczania nieuczciwej konkurencji;
  - c) dokładna i niewprowadzająca w błąd;
  - d) przekazywana z poszanowaniem tajemnicy zawodowej;
  - e) nieukierunkowana na udzielenie adwokatowi konkretnego zlecenia, z zastrzeżeniem postanowień zawartych w pkt. 2 lit. b niniejszego paragrafu.
2. Adwokat może informować o świadczonej pomocy prawnej w sposób zgodny z regułami niniejszego „Zbioru” poprzez:
  - a) umieszczanie informacji na dokumentach firmowych;
  - b) oferty w postępowaniu o charakterze przetargu lub konkursu oraz oferty złożone na wyraźne życzenie potencjalnego klienta. W ofertach tych dozwolone jest podawanie informacji o działalności zawodowej adwokata, które mogą mieć znaczenie przy ocenie tej oferty;
  - c) zamieszczanie informacji prasowych bezpośrednio związanych z pomocą prawną według zasad opracowanych przez Naczelną Radę Adwokacką, a zawierających dane wymienione w ust. 3 lit. od „a” do „i” niniejszego paragrafu;
  - d) zamieszczanie wpisów w książkach adresowych i telefonicznych;
  - e) przesyłanie informacji za pomocą elektronicznych środków komunikacji na wyraźne życzenie potencjalnego klienta;
  - f) umieszczanie informacji na stronach internetowych oraz umieszczanie danych o tej stronie w katalogach i wyszukiwarkach;
  - g) stosowne oznaczanie siedziby kancelarii;
  - h) wydawanie broszur lub informatorów.
3. Informacje mogą zawierać:
  - a) znak towarowy lub graficzny kancelarii lub spółki;
  - b) nazwę i adres kancelarii oraz imię i nazwisko adwokata, numery środków łączności, adres e-mailowy oraz nazwę strony internetowej;
  - c) listę wspólników spółki, w której adwokat jest wspólnikiem wraz ze wskazaniem, który ze wspólników jest adwokatem, a jeśli w spółce powołane są osoby zarządzające – ich nazwiska wraz ze wskazaniem pełnionych funkcji;
  - d) listę osób stale współpracujących z kancelarią lub spółką;
  - e) tytuł lub stopień naukowy adwokata;
  - f) dane na temat rodzaju i zakresu świadczonej przez adwokata pomocy prawnej, ze wskazaniem preferowanych dziedzin prawa oraz współpracy z kancelariami zagranicznymi;
  - g) dane o możliwości świadczenia pomocy prawnej w obcych językach;
  - h) podanie roku założenia kancelarii lub spółki oraz daty rozpoczęcia działalności;
  - i) przynależność do określonej izby adwokackiej;

- j) wykaz publikacji adwokata;
  - k) zamieszczenie informacji o posiadanych kwalifikacjach innych niż prawnicze;
  - l) wizerunek adwokata;
  - m) wyłącznie na życzenie klienta lub w ofercie skierowanej do potencjalnego klienta – oświadczenie na temat stawek wynagrodzeń i metod ich obliczania;
  - n) wyłącznie na życzenie klienta lub w ofercie skierowanej do potencjalnego klienta – wysokość ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.
4. Każda informacja dotycząca wynagrodzenia lub sposobu jego obliczania musi być sformułowana jednoznacznie. Należy w niej wyraźnie określić, czy wynagrodzenie obejmuje ponoszone wydatki oraz podatki i inne opłaty.
5. Adwokat może podać wysokość polisy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

§ 23b

1. Adwokatowi nie wolno proponować usług potencjalnym klientom w formie oferty skierowanej do osób, które uprzednio nie wyraziły takiego wyraźnego życzenia.
2. Informacje nie mogą w szczególności:
  - a) stwarzać prawdopodobieństwo wywołania nieuzasadnionego oczekiwania co do wyników pracy adwokata;
  - b) powoływać się na osobistą znajomość sędziów, prokuratorów i urzędników;
  - c) zawierać bezpośrednich porównań w zakresie jakości z innymi możliwymi do identyfikacji adwokatami i członkami innych korporacji prawniczych lub ich krytyki;
  - d) posługiwać się niestosowną lub natarczywą formą;
  - e) zawierać jakichkolwiek elementów ocennych.
3. Niedopuszczalne jest odpłatne inspirowanie artykułów prasowych lub audycji, które pod pretekstem obiektywnej informacji mają służyć promocji adwokata, jego kancelarii lub spółki.
4. Niedopuszczalne jest zwracanie się do potencjalnych klientów w celu przekazywania informacji o swojej działalności, również podczas nieproszonych wizyt, rozmów telefonicznych i w korespondencji do osób nie zwracających się do adwokata o pomoc prawną.
5. Niedopuszczalne jest zlecanie osobom trzecim rozpowszechniania informacji o adwokacie.
6. Za publikowanie informacji adwokat nie może płać żadnego wynagrodzenia z wyjątkiem rozsądnych kosztów publikacji.

§ 23c

1. Pisma adwokata w związku ze świadczoną pomocą prawną winny zawierać:
  - a) imię i nazwisko adwokata oraz adres w przypadku, jeśli świadczy on pomoc prawną w ramach indywidualnej kancelarii;
  - b) nazwę/firmę i adres spółki, w ramach której adwokat świadczy pomoc prawną w przypadku, jeśli świadczy on ją w ramach spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej;
  - c) adres filii i oddziału kancelarii lub spółki w przypadku, gdy zostały one utworzone, wraz z adresem siedziby kancelarii lub spółki.
2. Jeżeli działalność prowadzona jest w formie spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej, w której współnikiem jest adwokat, stosownie do okoliczności należy podać pełną listę współników takiej spółki (w przypadku spółki komandytowej – komplementariuszy) wraz ze wskazaniem, który ze współników jest adwokatem, a jeśli

w spółce powołane są osoby zarządzające – ich nazwiska wraz ze wskazaniem pełnionych funkcji. Nie dotyczy to sytuacji, gdy nazwa spółki nie pozostawia wątpliwości co do współników będących adwokatami.

3. W przypadku, jeśli działalność prowadzona jest w formie spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej, w której współnikiem jest prawnik zagraniczny w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, wpisany na listę prawników zagranicznych prowadzoną przez okręgową radę adwokacką należy podać:
- a) tytuł zawodowy wyrażony w języku urzędowym państwa macierzystego;
  - b) wskazanie organizacji zawodowej w państwie macierzystym, do której należy, albo sądu, przed którym ma prawo występować zgodnie z prawem tego państwa;
  - c) informację, że prawnik zagraniczny wykonuje stałą praktykę w zakresie odpowiadającym zawodowi adwokata.

§ 23d

Adwokatowi nie wolno przyjmować od innego adwokata lub osoby trzeciej korzyści tytułem wynagrodzenia za skierowanie klienta do innego adwokata, ani przekazywać komukolwiek korzyści tytułem wynagrodzenia za skierowanie doń klienta. Nie narusza tego zakazu przekazywanie części honorarium lub też kwot określonych w innej formie spadkobiercom zmarłego adwokata lub emerytowanemu adwokatowi z tytułu przejęcia jego praktyki.

§ 24

Adwokaci powinni służyć sobie radą i udzielać wzajemnej pomocy w pracy zawodowej, jeżeli nie koliduje to z interesem klienta.

§ 25

Adwokat, któremu powierzono obowiązki patrona, powinien dołożyć wszelkich starań dla należytego przygotowania aplikanta do wykonywania zawodu adwokata – pod kątem umiejętności zawodowych i przestrzegania zasad etyki adwokackiej.

§ 26

Obowiązkiem adwokata jest posiadanie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania zawodu według zasad i w sposób ustalony przez Naczelną Radę Adwokacką.

ROZDZIAŁ III

Stosunek do sądu i innych organów, przed którymi występuje adwokat

§ 27

1. Adwokat obowiązany jest zachować umiar i takt wobec sądu, organów, instytucji oraz innych podmiotów, przed którymi występuje.
2. Nawet w razie niewłaściwego zachowania osób biorących udział w postępowaniu sądowym adwokat powinien wykazać się opanowaniem i taktem.

§ 28

Adwokat powinien zwracać uwagę na to, by jego wystąpienia, wypowiedzi i zadawane pytania nie naruszały godności osób biorących udział w sprawie.

§ 29

Podczas widzeń z osobami pozbawionymi wolności adwokat powinien dbać o zachowanie powagi i godności zawodu.

§ 30

1. Adwokat obowiązany jest zawiadomić sąd, organ lub instytucję, przed którymi występuje o niemożności wzięcia udziału w czynnościach.
2. Adwokat obowiązany jest usprawiedliwić swoje niestawiennictwo.
3. W razie wygaśnięcia pełnomocnictwa adwokat powinien bezzwłocznie zawiadomić o tym fakcie sąd lub organ, przed którymi występował.

ROZDZIAŁ IV Stosunek do kolegów

§ 31

1. Adwokat powinien przestrzegać w stosunku do kolegów zasad uprzejmości, lojalności i koleżeństwa.
2. Adwokat zobowiązany jest do najwyższej lojalności wobec kolegów współpracujących w ramach kancelarii lub spółki i powstrzymywania się od jakichkolwiek działań naruszających taką lojalność również po zakończeniu współpracy.
3. Jeżeli adwokat zleca sprawę adwokatowi wykonującemu praktykę w innym państwie lub zwraca się doń o poradę, jest on osobiście zobowiązany zapłacić zagranicznemu koledze honorarium i pokryć koszty, nawet w wypadku niewypłacalności klienta. Adwokat może ograniczyć swoją odpowiedzialność do tej części należności, które powstały do chwili poinformowania zagranicznego adwokata o wycofaniu się z odpowiedzialności za przyszłe zobowiązania. Adwokaci mogą poczynić odmienne ustalenia w zakresie odpowiedzialności wobec zagranicznego adwokata.

§ 32

Niedopuszczalne jest porozumiewanie się adwokata ze stroną przeciwną z pominięciem jej obrońcy lub pełnomocnika.

§ 33

Adwokatowi nie wolno ujawnić przebiegu pertraktacji, w szczególności treści oświadczeń stron i pełnomocników składanych w ich toku.

§ 34

Przed udzieleniem pomocy prawnej adwokat powinien upewnić się, czy w tej sprawie klient nie korzysta już z pomocy prawnej innego adwokata, a jeśli tak, to bez wiedzy i zgody tegoż adwokata nie może udzielić pomocy prawnej ani też brać udziału w sprawie łącznie z nim. Adwokat prowadzący dotychczas sprawę może odmówić wyrażenia zgody tylko z ważnych przyczyn.

Jeśli zwłoka związana z koniecznością porozumienia się adwokatów mogłaby spowodować istotny uszczerbek dla interesów klienta, adwokat wstępujący do sprawy powinien udzielić klientowi niezbędnej pomocy prawnej, zawiadomić o tym niezwłocznie dotychczasowego adwokata i w razie istnienia przeszkód, odstąpić od dalszego udzielania pomocy.

§ 35

Adwokat obejmujący sprawę z wyboru powinien zawiadomić o tym właściwy Sąd, organ lub instytucję, a w razie uprzedniego wyznaczenia w danej sprawie obrońcy lub pełnomocnika z urzędu – obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić go o wstąpieniu do sprawy.

§ 36

Ewentualne nieporozumienia między adwokatami powinny być rozstrzygane w pierwszej kolejności przez właściwe organy Adwokatury, a następnie przez stały sąd polubowny przy Naczelnej Radzie Adwokackiej lub sąd polubowny z wyłącznym udziałem adwokatów. Umowy spółek z udziałem adwokatów powinny zawierać odnośną klauzulę zapisu na sąd polubowny.

§ 37

Adwokat może się podjąć zastępstwa stron w sprawie przeciwko adwokatowi, a dotyczącej jego czynności zawodowych, dopiero po uprzednim zawiadomieniu okręgowej rady adwokackiej, której sam podlega.

§ 38

Adwokat powinien podjąć starania o polubowne załatwienie sprawy przeciwko innemu adwokatowi, jeżeli tylko istota przyjętej sprawy na to pozwala.

§ 39

1. W razie sporu między adwokatami, należy wyczerpać przede wszystkim możliwości jego polubownego rozstrzygnięcia lub skorzystać z pośrednictwa właściwych władz adwokatury.
2. W przypadku kolizji między zasadami koleżeństwa a uzasadnionym interesem klienta, należy dać pierwszeństwo interesom klienta.
3. W wypadku sporu z adwokatem zagranicznym na tle zawodowym adwokat winien dążyć do rozwiązań zmierzających do zażegnania konfliktu. Adwokat nie może wszcząć postępowania wynikającego z takiego sporu przed poinformowaniem organizacji zawodowych, do których należą adwokaci – strony konfliktu, w celu umożliwienia tym organizacjom udzielenia pomocy w osiągnięciu porozumienia.

§ 40

Zasady koleżeństwa zobowiązują do tego, żeby adwokat, który:

- a) nie może się stawić w sądzie w wyznaczonym czasie – zawiadomił wcześniej adwokatów występujących w tej sprawie i w miarę możliwości uzgodnił z nimi czas swego stawiennictwa;
- b) pragnie uzyskać zgodę sądu na rozpatrzenie sprawy z jego udziałem poza kolejnością – upewnił się przedtem, czy adwokaci występujący we wcześniejszych sprawach wyrażą na to zgodę;
- c) zamierza w prowadzonej przez siebie sprawie złożyć na rozprawie pisma procesowe – uczynił to w miarę możliwości na początku rozprawy, a ich odpisy doręczył jak najwcześniej swemu przeciwnikowi procesowemu;
- d) składa załącznik do protokołu – złożył go z odpisem dla strony przeciwnej.

§ 41

Udzielając substytucji koledze, adwokat obowiązany jest uczynić to w czasie umożliwiającym substytutowi należyte przygotowanie się do rozprawy oraz przekazać mu wszelkie potrzebne dokumenty i notatki. Adwokat powinien wykazać szczególną staranność wtedy, gdy zastępstwo zleca aplikantowi adwokackiemu.

§ 42

Adwokat przyjmujący substytucję adwokata z innej miejscowości powinien potwierdzić fakt jej przyjęcia.

ROZDZIAŁ V Stosunek do klientów

§ 43

Adwokat jest zobowiązany do obrony interesów swego klienta w sposób odważny i honorowy, przy zachowaniu należytego sądowni i innym organom szacunku oraz uprzejmości, nie bacząc na własne korzyści osobiste oraz konsekwencje wynikające z takiej postawy dla siebie lub innej osoby.

§ 44

Adwokat ma obowiązek dążyć do rozstrzygnięć pozwalających zaoszczędzić klientowi kosztów oraz doradzać ugodowe zakończenie sprawy, gdy jest to uzasadnione interesem klienta.

§ 45

Adwokat nie może podjąć się prowadzenia sprawy, gdy zgłasza się z nią osoba nieupoważniona.

§ 46

Adwokat nie może reprezentować klientów, których interesy są sprzeczne, chociażby ci klienci na to się godzili.

W razie ujawnienia się sprzeczności w toku postępowania, adwokat obowiązany jest wypowiedzieć pełnomocnictwo tym klientom, których interesy są sprzeczne.

§ 47

Adwokatowi nie wolno podejmować się prowadzenia sprawy przeciwko bliskiej jemu osobie.

§ 48

Adwokat nie powinien podejmować się prowadzenia sprawy przeciwko osobie, z którą ma poważny zatarg osobisty.

§ 49

Adwokat jest obowiązany czuwać nad biegiem sprawy i informować klienta o jej postępach i wyniku.

§ 50

1. W sprawach finansowych obowiązuje adwokata w stosunku do klienta szczególna skrupulatność.
2. Adwokat ma obowiązek poinformować klienta o wysokości honorarium lub o sposobie jego wyliczenia (np. na podstawie czasu pracy).
3. Niedopuszczalne jest zawieranie przez adwokata umowy z klientem, która przewidywałaby obowiązek zapłaty honorarium za prowadzenie sprawy uzależniony wyłącznie od ostatecznego wyniku sprawy. Adwokat może zastrzec w umowie z klientem dodatkowe honorarium za pozytywny wynik sprawy.

§ 51

Stosunek klienta do adwokata oparty jest na zaufaniu. Adwokat obowiązany jest wypowiedzieć pełnomocnictwo, gdy z okoliczności wynika, że klient stracił do niego zaufanie. Adwokat nie może nadużyć tej zasady w celu uzyskania zwolnienia z prowadzenia sprawy z urzędu.

§ 52

Adwokat nie powinien dopuszczać do sytuacji, która uzależniałaby go od klienta, a w szczególności nie wolno adwokatowi zaciągać pożyczek u klienta, którego sprawę prowadzi.

§ 53

Adwokat obowiązany jest niezwłocznie wydać klientowi – na zgłoszone przez niego żądanie – wszystkie otrzymane przez niego dokumenty, jak również pisma, które jako pełnomocnik otrzymał od sądu lub od organów, przed którymi występuje w prowadzonej przez siebie sprawie.

§ 54

Adwokatowi nie wolno uzależniać wydania klientowi pism i dokumentów wymienionych w § 53 od uprzedniego uregulowania przez klienta opłat i kosztów przypadających na rzecz adwokata.

§ 55

1. Adwokatowi nie wolno zaniechać czynności w prowadzonej sprawie z tego powodu, że klient nie wniósł ustalonego honorarium, a w szczególności nie wolno mu z tego powodu uchylić się od stawiennictwa na rozprawie. Natomiast nieuiszczenie przez klienta ustalonego honorarium może stanowić podstawę do wypowiedzenia pełnomocnictwa w trybie i terminie przewidzianym przez prawo.
2. Adwokat nie jest zobowiązany do ponoszenia w prowadzonej sprawie wydatków, np. opłat sądowych lub kosztów przejazdu do innej miejscowości, jeżeli klient, wezwany na rozprawę, nie wpłacił w terminie wymaganej kwoty.

§ 56

Na zaniechanie wniesienia środka odwoławczego adwokat obowiązany jest uzyskać zgodę klienta, w miarę możliwości pisemną. Brak tej zgody, niemożność jej uzyskania lub odmowę klienta jej udzielenia adwokat powinien niezwłocznie udokumentować pisemnie w aktach sprawy.

§ 57

Jeżeli adwokat uzna, że wniesienie środka odwoławczego w prowadzonej przez niego sprawie z wyboru lub z urzędu jest prawnie lub faktycznie bezzasadne, a klient z tym stanowiskiem się nie zgadza, powinien bez zbędnej zwłoki wypowiedzieć pełnomocnictwo. Dotyczy to również kasacji, skargi kasacyjnej, skargi konstytucyjnej i innych środków procesowych służących zmianie oraz wzruszeniu prawomocnych orzeczeń.

§ 58

Adwokatowi nie wolno brać udziału w czynnościach egzekucyjnych, z którymi wiąże się użycie środków przymusu bezpośredniego.

ROZDZIAŁ VI

Praca w samorządzie. Stosunek do władz adwokatury

§ 59

Pełnienie funkcji we władzach adwokatury jest prawem i obowiązkiem korporacyjnym każdego adwokata.

§ 60

Adwokat wybrany do władz samorządowych obowiązany jest do pełnienia swej funkcji i współdziałania w realizacji podstawowych zadań samorządu adwokackiego z najwyższą starannością.

§ 61

Adwokat obowiązany jest okazywać szacunek władzom samorządu adwokackiego.

§ 62

Członek władz adwokatury w razie tymczasowego zawieszenia go w czynnościach zawodowych powinien zaprzestać pełnienia funkcji w tych władzach.

§ 63

Adwokat obowiązany jest stosować się do obowiązujących uchwał, orzeczeń i innych decyzji władz adwokatury.

§ 64

Adwokat obowiązany jest stawić się na każde wezwanie władz adwokatury, a ewentualne niestawiennictwo powinien niezwłocznie usprawiedliwić. Adwokat ma obowiązek udzielić władzom adwokatury żądanych wyjaśnień w określonym terminie.

§ 65

Zawinione niepłacenie składki korporacyjnej lub składki na ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu zawodu, stanowi poważne naruszenie zasad etyki zawodowej.

§ 66

Adwokat obowiązany jest współdziałać z władzami adwokatury we wszystkich sprawach dotyczących zawodu adwokackiego.

§ 67

Władzami adwokatury, w rozumieniu niniejszego „Zbioru”, są zarówno organy adwokatury, jak i organy izb adwokackich, a także Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej, Prezes Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, Przewodniczący Wyższej Komisji Rewizyjnej, Dziekan, Prezes Sądu Dyscyplinarnego, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej.

ROZDZIAŁ VII Przepisy końcowe

§ 68

Niniejszy Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką w dniu 10 października 1998 r., wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia w miesięczniku „Palestra”, tj. z dniem 1 grudnia 1998 r. Jednocześnie traci moc „Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu” uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką w dniu 26 września 1993 r.

§ 69

Uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 32/2005 z dnia 19 listopada 2005 r. wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia tekstu jednolitego Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeksu Etyki Adwokackiej) w miesięczniku „Palestra”, tj. z dniem 31 grudnia 2005 r.

§ 70

Zmiany w treści Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) dokonane uchwałami Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 19 listopada 2011 roku wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku.